Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטלעך
מיטוואך, פרייטאג אונד שאבעס
אונד קאסטעס
פיר אסטרייך-אונגארן
גאנציעריג 8 גולדן אסטר. וועס.
האלבזיעריג 4 גולדן אסטר. וועס.
פיר שלעזיעריג 2 גולדן אסטר. וועס.

פיר יום אויסלאנד
גאנציעריג 9 גולד. — קר. אן. וועס.
האלבזיעריג 4 גולד. 50 קר. אן. וועס.
פיר שלעזיעריג 2 גולד. 25 קר. אן. וועס.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מען
יעדצן טאג
פרענומעריר־ן.
אונד דער פרענומעראנד־אנ. פרייס
בעגינגט מיט דעם 1 סעפטעמבער דעס
לאפענדן בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט.
ווייטצנער בולוואר נומ. 29.
וואקאן פאן איך דיא פרענומעראנד־
אנ. בעלאנגט צו ווענדן בעליעבן.

בודאפעסט, מיטטוואך כב כסליו ה.תרמ"ה. — Budapest, 10. Dezember 1884 — זעכצעהנטער יאהרגאנג Nr. 140

דער קראנפרינצ־שריפטשטעללער

וואָרע ערצהערצאג דר. רודאָלף פאן האבסבורג ניכט דער זאהן דעם קאיזערס פאן אסטרייך אונד קאנינגס פאן אינגארן, וואָרע ער ניכט דער ערבע איינעס דער מאכטיגסטען טהרונע אירופאס, זאנדערן בייא איינפאכען ביירגערליכען געבארן, זיין נאמען ווירדע איך דאכן צו דען הערראנגעגדען דעם רייכעס געהאָרן; אונד ער האָטטע זיך איך דאכן אלס שריפטשטעללער אונד געלעהרטער איינע פאן יעדערמאנן געאכטעטע שטעללונג ערוונגען. דענן אונזער קראנפרינץ צאהלט אים שאנסטען זיינע דעם וואָרטעס צו דען ריטטערן דעס נייסטעס; דיעס צו ערפאהרען האטטען וויר צו אונזערער האָהן פריידע געסטערן ווידער איינמאל געלעגנהייט.

ווער האבען שאן ווידערהאלט ערוואָהנט, דאס זיך זיינע האָהייט דיא איפנאבע געשטעללט האט, אללע לאָנדער אונד גענגעדען, פאלקער אונד נאציאנאליטאטען, שטאמע אונד קאנפעסיאָנען דער עסטערריי־אונגארישען מאָנארכיע אין איינעס גראָסארטיגען ווערקע אין וואָרט בילד בעשרייבען צו לאססען. דער קראנפרינץ ווענדעט זיך צו דיעזעס בעהופע מיט דען גראָסטען פריפטשטעללערן אונד געלעהרטען דער מאָנארכיע אין פערבינדונג, אונד דיעזען, וועלכע ער איינפערזיגען, פאָרדערט ער הוך אין איינגעהאנדיגעס שרייבען אָדער גאר פערזאנליך אויף, אן דעם ריזען אונטערנעהמען מיטצוארבייטען. ביז הייטע שטעהען שאן 30 דער פאָרצינגליכסטען שריפטשטעללער דעם דורכלויכטיגסטען קאָנינזאָהן צור פערפיגונג, דיא זיך אונטער זיינער לייטונג אן דאס גראָסע ווערק מאכען. וואהרליך איינע איפנאבע ווירדיג דעם צוקונפטיגען קאיזערס אונד קאָנינגס:

מיט דער לייטונג דעם אינגארישען טהיילעס דיעזעס גראָסען ווערקעס האט זיינע האָהייט אונזערן דיכטערפירסטען, מאָרטין יאָקאי בעטרייט, וועלכער ווידער אין קלייגעס הערן פאן שריפטשטעללערן אום זיך זאממעלטע. מאנגער וועלכע אין דער לאנגע זוכ אונד אם בערופענסטען זוכ אין טרייעס בילד פאן אינגארנס פאלקער, זיינען גענגעדען, זיינען זיטטען אונד זיינער געשיכטע צו לעפפערן. דאס הער וואר גין בייזאממען אונד וואר־מעטע גור דעם ווינקעס דעס ערהאבענען פיהررערס אום מיט דער עדלען אָרבייט צו בעגינגען. דיעזער ווינק איזט געסטערן געגעבען ווארדען.

דער קראָנפרינץ, וועלכער געסטערן מאָרגענס היער אנקאם, עמפפינג אום האלב 9 אוהר מאָרטין יאָקאי, מיט דעם ער זיך איינגעהענדע אבער דיא פאָרארבייטען דעם ערוואָהנטען ווערקעס בעשאָרך. מיטלערווייל האטטען זיך אין דער אָפנער קאָנינגסבורג אום אָרבייטסציממער דעם קראָנפרינצען דיא מיטגליעדער איינגעפונדען, וועלכע מיט מאָרטין יאָקאי דיא רעדאקציאָן דעס אונגארישען טהיילעס לייטען ווערדען אונד צוואר קאָרדינאל ערצבישאָף דר. לודוויג האינאלד, פראָנץ פולסקי, גראָף איישן זיטשי, פויל הונפאלוי, גראָף שטעפאן קעגלעוויטש. דיא קינסטלער נישטאוו קעלטי אונד וילהעלם בענצור אונד 4 מיטגליעדער דעס קאָמיטעס, וועלכעס דיא אדמינים־טראציאָן דעס ווערקעס לייטען ווירד: גאמליך אלעקסאנדער הענעדיש, פרייעדריך הארקאני, סעקציאָנס־ראטה ווענקעלע אונד דירעקטאָר פעסטי.

נאך 9 אוהר ערשיען דער קראָנפרינץ, לייס זיך פאן מאָרטין יאָקאי דיא איינצעלנען אהם נאך אנבעקאנגטען הערען פאָרשטעללען אונד ערפפעגעטען זאָדאנן דיא זיטצונג מיט פאָלגענדער רעדע:

„עס איזט מיר איינע גראָסע פרייד, מיינע הערען, אום איך, איינען לאנגסטערהענטען וואונש פערווירקליכענד, אין איהרעם קרייזע ערשיינען קאָנגטע.

פאָר אללעס זאגע איך איהנען אים דעם גרונדע מיינעס הערצענס דאנק פיר דיא בעריטווילליגקייט, מיט וועלכער זיא מיינער אויפפאָרדערונג צור מיטווירקונג אן איינעס ווערקע נאכגעקאָممען זינד, וועלכעס, נעבען גראָסער קינסטלערישער אונד ווייסענשאפטליכער בעדייטונג, פיר דיא בידען שטאאטען דער מאָנארכיע איך איינען הערפאָרראגענדען פאטריאָטישען ווערטה בעזיטצט. איך וויינשע פאָם הערצען, דאס דיעזעס אונטערנעהמען, אן וועלכעס זאָ פיעלע פאָרצינגליכע נייסטיגע קראפטע מיטווירקען וואללען אונד ווערדען, איינע גלאנצענדע צוקונפט אונד אין פאללער עפאלגקראָנען מאָגען. אונד דיעס איזט איך מיינע ביטטע אן זיא אונד אן אינזערע אינגארישען מיטארבייטער: ארבייטען ווייר אללע פערייניגט מיט אויסדויערנדער אונד אויפערען דער פיללונגדיזער הערליכען אויפגאבע, דיא עבען אן פאללע דער גראָסארטיגקייט איהרעס פאלאנגס מיט גראָסען שווערקייטען פערבונדען איזט אונד אינזערע גערולד אן דאָהם מאסט אן אנשפריך נעהמען ווירד. וואס אבער אויך וואהרען פאטריאָטיסמוס אונד נייסטיגעס שטרעבען נעגריפפען איזט, דאס מיס געלינגען, אונד דאָרום קאָנגען ווייר מיט פאללער בערוהיגונג דער צוקונפט ענטגעגענזעהען. אונד יעטצט מיינע הערען, וואללען זיא איהרע אנזיכטען איבער דיא ארבייט. וועלכע ווייר מיט אינגאנדער אינטערנאָممען האבען, אויסערן.“

קארדינאל האינאלד דירעקטאָר הערזיף אן שאָגען וואָרטען דיא אנגעגע פרייד דער פערזאמלונג רעדאקציאָנסמיטגליעדער איבער דאס ערשיינען דעס ערהאבענען פאָזידענטען. אים. אונד זאגטע אינטער אנדערעם פאללגענדעס: „אייערע קאָזערליכע אונד קאָנינגליכע האָהייט אומפאסען שאָן הייטע אללע לאָנדער דער מאָנארכיע מיט אייגער גראָסען מאכט: מיט דער מאכט דעס נייסטעס, אונדעם דיא אן אייגעס גראָסען וויסענשאפטליכען ווערקע אין טייעס בילד דער שטאאטען, צו דערען אינסטיגען הערשער זיא פאָן גאטטעס גנאדען בערופען זינד, דען אוינען דער וועלט פאָרפיהרען וואללען. דיא וויייהייט אייערער האָהייט האט אינצעלנע טייע זאָהנע דער ביידען טהיילע דער מאָנארכיע, דערונטער דיא הייער מיט טיעפער ערפיהרכט ערשיענענען, צור אויפפיהרונג דיעזער גראָסען אָרבייט אויפגאָרדערט. אונדעם ווייר פיר דאס אונס אויסצוכענגדע פערטרייען, אונזערען אינגינסטען דאנק אויסשפרעכען, פערזיכערן ווייר אייערער האָהייט, דאס ווייר מיט פריידען אן דעם גראָסען ווערקע מיטארבייטען וואללען, אונד דאס ווייר דאס מיט יעגעס אויפפיהלדיקייט אונד יעגעס אויפער טהען ווערדען, דען ווייר דער גראָסען בעדייטונג דעס אונטערנעהמענס, יעגעס ליעבענפאללען אונד אונס אללע אנשפאָרנגען דען פליייס אייערער האָהייט שולדיג זינד.“

דיא פערזאממלטען בעשפאָבען זאָדאנן דאס פאָגאראמס דעס ערסטען באנדעס, דאס שאָן נאך וויינגען מאָנאטען ערשיינען זאָלל, וואָבייא זיך איינע לאנגערע דיסקוססיאָן ענטוויקקעלטע, אין דער איך דער פראָזידענט, קראָנצרינץ רודאָלף דעבאטטען אנטהייל נאהם. דיא ארבייטען דעס ערסטען באנדעס וואָרדען דאנן יעדעס איינצעלנען מיטארבייטער ווידערען. דיא הייפאָן שריפטלעס בענאָבריכטעט ווירדען. (אן דער איסארבייטונג דעס ערסטען באנדעס וואָרדען 21 מיטארבייטער טהייל־נעהמען) פאָר שלוסס דער זיטצונג פערזיכערטע מאָרטין יאָקאי דעם קראָנפרינצען, דאס דיא פאָן זיינער האָהייט בערופענען אונגארישען מיטארבייטער אהר גאנצעס קאָנגען דאפור איינזעטצען ווערדען. אום דעם פאטערלאנדע, דעם טהראָנע אונד דעם געליעבטען ערבען דער קראָנע דיעזען צו קאָנגען. דער קראָנפרינץ פערבעזיעדעטע זיך דאנן מיט זיכטליכעס פערזיגען פאָן יעדעם איינצעלנען דער ווידערזיגע זיטצונג געשלאָסען וואָרדע.

נאר מערקווירדיגע בעטראָכטונגען זינד עס, דיא זיך דעם בעאָבאכטער איפפראָגען. דער צוקונפטיגע קאיזער פאָן אסטערריך אונד קאָנג פאָן אונגארן ערשיינט אין דער אונגארישען הויפטשטאדט אין דיא געזעללשאפט פאָן אונגארישען געלעהרטען אונד קינסטלערן אום דען פראָן אינעס גראָסען ווייסענשאפטליכען ווערקעס פעסטצושטעللען. דער צוקונפטיגע מיינענהעער אינער מיללייאָן זאָלדאטען, זיכט זיינען רוהם אין ערסטער ריהע מיט דער פערער צו ערקאָנפען. (דער קראָנפרינץ האט בעקאנגטליך בערייטס 2 בעדייטענדע ווערקע פערפאסט) עס זינד דאס פריידיגע אונד בעגליקקענדע איסוכטען פיר דיא צוקונפט. דענן וואָ דער הערשער דעס נייסטע הולדיגט, דאָ קאָנען זיך רוהיג געוואלט ניכט בייסמאכען, וואָ דער הערשער זעלבסט דיא פאָקעל דער ווייסענשאפט טראָגט, דאָ מיס דיא פינסטערניס ווייכען אונד וואהרהייט אונד אבערגלויבע פאָר דעם ליכטע דער אויפקלאָרונג פערשווינדען.

אונדעסס ווינשען ווייר פאָם גאנצען הערצען, דאס דיעזע צוקונפט נאך לאנגע, לאנגע אויף זיך ווארטען לאססען מאָגע אונד דאס עס אונזערעס געליעבטען קאָנג פערגאנגען זין מאָגע, זיינע טרייע אונטערטהאנען ביז אן דיא איסערסטע גרענצע דעס מעגשליכען זיינס. דורך זיינע לייכטענדע ווייזהייט אונד גערעכטיגקייטסליעבע צו בעגליקקען.

* * *

אום 11 אוהר פיר זיינע האָהייט אונס שטאדט־וואָלדבען. אום דאס אויסשטעللונגסגעביידע צו בעזיכטיגען. דער קראָנפרינץ, דער בעקאנגטליך דער אבערסטע שוטצהערר (פראָטעקטאָר) דער לאנדעסאויסשטעللונג אויס, וואר אבערראשט, דאס דער בייא אן אייגער זאָ קורצען צייט, זאָ שאָגע פאָרטשריטטע גנעמאכט האט. זיינע האָהייט ריעס זיך דא אונזערן גלויבענסגענאָסען, דען אונטערטהאנען עמיל נישלאָקס פאָרשטעللען, דעם ער זיינע האָבסטע צופריעדענהייט מיט דעם באלד פערטיגען פאבאָפאللען בייא אויס־דריקטע.

זיינע האָהייט פערליעס נאך געסטערן נאכטס דיא הויפטשטאדט, וואָהין ער מיט זיינער האָהען גנעמאהלין באלד צוריקקעהרען ווירד, אום דער מעהרערע וואָבען צו פערווייللען.

דעם ווערד: „דיא מאהאמעדאנער אונטער אלאַ מאמודא אונד מאהיאדי דאראמי פעלען אין דאס לאנד פאלאבא איין. דיא איינדרינגלינגע געלאנגען ביז צור הויפּטשטאדט, אונד אלס קאָנג סעיאב איינזאה, דאס דיא צו זיינער פערפּיגונג שטעהענדע שטרייטמאכט איסער שטאנדע זיא, דען פּינד צו פערגאנגן, רופט ער זאמטליכע מיטגליעדער דער קאָנגליכען פאמיליע, אזוויא זיינע אבערסטען פּפּפּ ציערע צוזאמען. דיא לייטע פאנדען זיך אין איינעם גראסען הויזע אין, וואָ איינע גראסע קוואנטמאט שעפּפּלפער לאגערטע. זזוואב זאנטע זיינען אנגעגערן, דאס ער איסער שטאנדע זיא, דען איינדרינגלינגען ווידערשטאנד צו ליסטען, אונד דאס זיין לאנד אין קורצער צייט אין דער געוואלט דעם פּינדעס זיין ווידרע. פאלאבא זיא געמאלם פאר דער איין עראבערטעס לאנד געוועזען. עס האט געהערשט, זיא אבער געמאלם בעהערשט וואר דען. דער קאָנג זאגטע, ער ווידרע זיך געמאלם דעם מאהאמעדאנישמוס אונטער־ווערפען, אבוהאל זיינע צוהערער דעם טהון קאָנגטען, וועגן עס אויגנען בעליעבע. אללע אנטוואָרטעטען, דאס זיא ליעבער שטערבען וואָללען, אלס מאהאמעדאנער ווערדען. דער קאָנג ליעס זאראגן דען איינשטימיג געפאלטען בעשלוסס אייפּציכען אונד ווארף איינע בריגע, נעגדע פאקעל אויף דאס שעפּפּלפער, איינע פּיר־טעריכע עקספּלאָזיאָן פאלגטע אונד דאס הויז שטאנד באלד אין פלאממען. אללע אין דעם געבייד בעפינדליכען פערזאָנען ביסטען איהר לעבען איין. דיא מאהאמעדאנער נאהמען שפאטער דיא שטאדט אין אונד ווער פאָן דען איינוואהנערן גיבט גנאדטעט ווארדע, ווארד אין דיא שקלאווערייא געשלעפּפּט." — איינען אהנליכען פאלל קענגט נור דיא געשיכטע דעס אלטערטהומס, אוס דער ווד עראהרען, דאס סאردאנאפאל, דער לעטצטע קאָנג דעס איינסטיגען מאכטיגען אססוריסכען רייכעס פאר 2490 יאהרען זיך, זיינע ווייבער, דיענער אונד שאפטע פערברענגט האט אוס דען זיעגרייכען באביליגערן. וועלכע דיא הויפּטשטאדט גיגיוט בערייטס איינגענאממען האטטען, גיבט אין דיא האנדע צו פאללען.

שפענדען צור ערבויאונג דער טיסא־עסלא־רער סינאגאגע

פּיערצעהנטער אוסווייז.

זאמטלונג דעס א. קאסאוויטש, אין האטטען	14,81
מארטין אנאפ [Jónap] אין הונגפאלו	3,20
אבראהאם ליפּפּא, בעצירקס־ראבביער אין טשעטע	2,50
מאריקס לאנג, אין נטראוטשאמבאקרעט	—,44
	20,95
הויצו דיא בעריטס איינגעזיעזענען	950,65
צוזאמען גולדען	971,60

„ווייטר פעסטער צייטונג"

וואטצנער בולווארד נומער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער־פרייז.

קאָרן 7,10—6,85 גולד. פער קאססא.

נערסטע פּוסטער־וואארע —,6—6·75 גולד. מאלצ־וואארע .8 — 8.75 גולד.

קוקורוזע נייע 5.40—5.50 גול. אלטע 7 — 7·10 גולד.

האָפער. 6,40—6,60 גולד.

מעהל־פּרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאמטע זאק.

פּרייא אב פּעסט:) נומ׳ 0: 17 גולד. — קר. נומ. 1: 16 גולד. 40 קר. נומ. 2: 15 גולד. 80 קר. נומ. 3: 15 גולד. — קר. נומ. 4: 14 גולד. 50 קר. נומ. 5: 13 גולד. 50 קר׳ נומ. 6: 12 גולד. 50 קר. נומ. 7: 11 גולד. 80 קר. נומ. 8: 11 גולד. — קר. נומ. 8½: 9 גולד. 60 קר. נומ. 8¾: 8 גולד. — קר. פיינע קליע 4.30 גולד. גראָבע קליע 4 גולד: — קרייצער.

שפּיריטוס. נייע מעטאָדע, אים קלינען —.29 גול, אים גראָסען 28.50 גול. אלטע מעטאָדע —.31—31.25 גול. אללעס פער 10000 ליטער־פּרעצענט.

צוויעטשקען. באָסנישע אין זאק 22.63—61.36 גולד סעריבישע 15.18 גול.

צוויעטשקען־מוס (לעקוואר) באנאטער 19,50 — —,20 גולדען

האנג געליישעטער 29,50—32 גולד.

וואכס 143—144 גולדען.

קנאָפּפּערן, אונגאריש 16—16.50 גולד.

קלעזוואמען, אונגאריש 52—56 גול.

האָסהקלעע, 54—55 גולד.

ווייגשטיין, 54—68 גולד. יע נאך קוואליטאט.

וואללוסס 18—18,50 גולד.

פּאפּפּריקא. פּיאפּפּריטש 30—35 גול.

ריבאל, צו —.35 גולד. פּרעסערע.

רעפּס־קיכען, 5,50 גולד.

איישליטט, (חלב) 46 — 47. גולד.

פּעטראָלאָם, 34.50 גולד.

שאָפּפּללע. אם מארקטע וואוידען צירקא 12000 שטיק פּרישעדענער נאטטענען פּערקויפט. אוי צ׳: דייטשע וואָללינע 2,40—2,80 גול. באטשקער אונד באנאטער 2,60—2,90 גולדען פער פאר, סעריבישע אונד בולגאריש 132—142 גול. פער 100 שטיק. באָסנישע אונד קראָאטישע 45—47 גולד. פער 56 קילאָ. (אללעס פער 2 פּרעצענט)

ווייר ערזוכען אונזערע נעהערטען פּרענומעראנטען אונד פּרינדע זיך מיט איהרען צוזאמענשטען נור דיי רעקט אן אונזערע רעדאקציאָן צו ווענדען.

אונד בומטען ווייר דיא אדרעססע איממער דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואטצנער בולווארד נומער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער־פרייז.

קאָרן 7,10—6,85 גולד. פער קאססא.

נערסטע פּוסטער־וואארע —,6—6·75 גולד. מאלצ־וואארע .8 — 8.75 גולד.

קוקורוזע נייע 5.40—5.50 גול. אלטע 7 — 7·10 גולד.

האָפער. 6,40—6,60 גולד.

מעהל־פּרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאמטע זאק.

פּרייא אב פּעסט:) נומ׳ 0: 17 גולד. — קר. נומ. 1: 16 גולד. 40 קר. נומ. 2: 15 גולד. 80 קר. נומ. 3: 15 גולד. — קר. נומ. 4: 14 גולד. 50 קר. נומ. 5: 13 גולד. 50 קר׳ נומ. 6: 12 גולד. 50 קר. נומ. 7: 11 גולד. 80 קר. נומ. 8: 11 גולד. — קר. נומ. 8½: 9 גולד. 60 קר. נומ. 8¾: 8 גולד. — קר. פיינע קליע 4.30 גולד. גראָבע קליע 4 גולד: — קרייצער.

שפּיריטוס. נייע מעטאָדע, אים קלינען —.29 גול, אים גראָסען 28.50 גול. אלטע מעטאָדע —.31—31.25 גול. אללעס פער 10000 ליטער־פּרעצענט.

צוויעטשקען. באָסנישע אין זאק 22.63—61.36 גולד סעריבישע 15.18 גול.

צוויעטשקען־מוס (לעקוואר) באנאטער 19,50 — —,20 גולדען

האנג געליישעטער 29,50—32 גולד.

וואכס 143—144 גולדען.

קנאָפּפּערן, אונגאריש 16—16.50 גולד.

קלעזוואמען, אונגאריש 52—56 גול.

האָסהקלעע, 54—55 גולד.

ווייגשטיין, 54—68 גולד. יע נאך קוואליטאט.

וואללוסס 18—18,50 גולד.

פּאפּפּריקא. פּיאפּפּריטש 30—35 גול.

ריבאל, צו —.35 גולד. פּרעסערע.

רעפּס־קיכען, 5,50 גולד.

איישליטט, (חלב) 46 — 47. גולד.

פּעטראָלאָם, 34.50 גולד.

שאָפּפּללע. אם מארקטע וואוידען צירקא 12000 שטיק פּרישעדענער נאטטענען פּערקויפט. אוי צ׳: דייטשע וואָללינע 2,40—2,80 גול. באטשקער אונד באנאטער 2,60—2,90 גולדען פער פאר, סעריבישע אונד בולגאריש 132—142 גול. פער 100 שטיק. באָסנישע אונד קראָאטישע 45—47 גולד. פער 56 קילאָ. (אללעס פער 2 פּרעצענט)

לאמם־פּעללע. באטשקער אונד באנאטער 90—גול. (פער 102 שטיק.)

קוטצפּעללע שווערע צו 165—170 גולד. העבעריליגע 185—190 גולד.

לעדער, נעפּאקטעס פּפּונדלעדער פאָן 24—28 ק׳ 172—175 גולד. איינמאל פּערזעטצטע טערצען פאָן 10—14 קילאָ, 168—172 גולד. צווייטמאל פּערזעטצטע טערצען 16—18 קילאָ 166—170 גולד. אונד דריטמאל פּערזעטצטע טערצען 18—22 קילאָ 172—174 גולד. — אָבער־לעדער: קוה־הייטע נענערבטע 5 — 6 קילאָ 225—245 גולד. נעצאָגענע 6 — 7 קילאָ 210—225 גולד.

קאלב־פּעללע, נענערבטע 6—9 קילאָ 345—375 גולד. בריוגע 10—12 קילאָ 450—470 גולד.

הייטע סער — קילאָ, טראָקענע אינגאריישע אָכסע־הייטע — קילאָ צו 110 — 112 גולד. — דעטסאָ קוה־הייטע — קילאָ 105 — 103 גולדען. ראָסהייטע 11.50—12.50 גול פּיסטלינגע 112—118 גול. (אללעס פער אאר.)

קאלבפּעללע מיט קאָפּפּע 195—205 גולד. אָרגע קאָפּפּע 210—215 גולד.

וויאללע. אין דער פאָרינגען וויאָכע האטטען ווייערער אין קאמטוואללע לעבראאטטען פּערקעהרט. דיא פּרייזע וואָרען: אינגע פּעהלערהאפּפּע 65—66 גול. פיינע קאמטוואללע 88 גולד. שאָפּוואללע 88—82 גול. אונד באטשער אנייישוריגן 58—60 גולד. (אללעס פער 56 קילאָ)

ווייגער פּרייזע.

ווייצען, פּערקויפט וואוידען 22000 מעטערצענטנער פּרייזע: אונג.־ווייצען 77—82. קילאָ 7.70 — 9.35 גולדען פער מעטערצענטנער.

קאָרן (נייא), אונגאריישע 72—73 קילאָ 7.55—7.90 גול. פער מעטערצ׳.

האָפער אונגאריישער 6.80 — 6.95 גולדען פער מעטער־צענטנער.

נערסטע סלאוואָנישע 60—64 קילאָ —.8—10.25 גולדען.

קוקורוזע 7.55—7.70 גולדען.

ווייגענמעהל, נו׳ 0: —.18—.19 גולד.— נו׳ 1: —.17—.18 גולד. נו׳ 2: 16.50—17.56 גולד. נו׳ 3: —.16—.17 גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

קאָרנמעהל, נו׳ 1: 13.50 — 14.50 גולד. נו׳ 2: 11.50—12.50 גולד. (פער 100 קילאָ)

ריבאל 31.75—32, גולדען פער 100 קילאָ.

שפּיריטוס 29.50—29.75 גולדען פער 10000 ליטער פּרעצענט.

לאָסטאָציעהונג פאָם 6. דעצעמבער 1884.

בודאפּעסט	25	46	54	51	72
לינץ	57	27	6	24	82
טריעסט	85	71	40	69	54

פּראָגנוזטיקליכער רעדאקטאָר: מאקס סאבאלטשר.

פּרוכט- אונד מעהל־פּרייז־טאבעללע.

ווייצען	קוואליטעט פּער העקטאָל	פּער 100 קילאָגראמם
נאָרד־אונגאריישער	75	7.45 — 7.40
„ „	76	7,55 — 7.40
„ „	77	7.65 — 7.60
„ „	78	7.75 — 7.70
„ „	79	7.80 — 7,75
„ „	80	7.90 — 7 85
„ „	81	—.——.—
		—.——.—
פעסטער־באָדען	75	7,70 — 7.50
„ „	76	7.80 — 7.65
„ „	77	7,90 — 7.75
„ „	78	8.— — 7.85
„ „	70	8 10 — 8,95
„ „	80	8.20 — 8,05
„ „	81	—.——.—
וויסענבורער	75	7 70 — 7 50
„	76	7,80 — 7,65
„	77	7.90 — 7.75
„	78	8,— — 7.85
„	79	8.10 — 7.95
„	80	8.20 — 8.05
„	81	—.——.—
טהייס	75	7.80 — 7.60
„	76	7,90 — 7.75
„	77	8.— — 7.85
„	78	8.10 — 7.95
„	79	8.20 — 8,05
„	80	8.30 — 8,15
„	81	—.——.—

פּריכטע	קוואליטעט פּער העקטאָל	פּער 100 קילאָגראמם
קאָרן נייע	72—70	7.15— 6.90
נעיסס מאלץ	60	6,75— 6.40
„ פּיסטער	62	7.90— 6.90
האָפער	41	6.60— 6.30
קוקורוזע באנאטער	75	5.60— 5.55
דעטסאָ אנדערער	73	5,55— 5,50
הויזע	—	6.50— 6.20
		—.—
ווייצען	פער הערבסט	—.—
„	„ פרוה־יאהר	8.17
„	„	—.—
קוקורוזע	„ מאי־יוני	5.86
נערסטע	„	—.—
האָפער	„ פרוה־יאהר	6.70
„	„ הערבסט	—.—
רעפּס	„ אויג.־סעפּ.	—.—

זאק מעהל		
	נומער	0
דער זאק	„	1
צו 100	„	2
קילאָגראם	„	3
	„	4
מיט זאק	„	5
פּרייאנאהן	„	6
	„	7
	„	8
	„	8½
שפּיריטוס אלטע מעטאָדע פּרעסטעע		31 —
„ נייע	„ קאָשאָטער	28 25

מורו־טאבעללע פאָם 6. דעצעמבער

געלדקורז	n.	kr.
וולנער־אייזע	100	
רוקמאנן	5	77
פּפּסטרייכ־אונגאריש 8 גולדען פאָרד.		
שטיק	9	74
דייטשע ריינסמאנקאָפּפּען	60	15
30 מארק־שטיק	12	02
מאסטער וועכסל	1	29
לאזע.		
1854־ער לאָז 4. פּערצענט. שטאמם־לאָז	125	50
1860־ער „ נאמצע	136	50
דרעסדע „ האלבע	142	—
1864־ער לאָז צו 100 גולדען	171	75
דרעסדע „ 50	170	—
אונגאריש־פּרעמיען־לאָז צו 100 גולד.	119	75
מחיוספּראל־לאָז	119	50
לאָזע דער ווענסעלינע	45	—
פּיריקען־לאָז	21	80
קרעדיט־לאָז	180	—
קראָי־לאָז	41	50
דאָנאו־דאמפּפּשיף־פּאָרים־לאָז	114	—
אלגעמיינע אונגאריש־לאָז	19	50
קונלמאנישע־לאָז צו 10 גולדען	19	—
קראָקויער לאָז	18	50
אָפּנער־לאָז	42	5
פּאלפי־לאָז	37	75
וויינלאָרן־לאָז	18	25
פּאלפי־לאָז	56	—
אלגעמיינע־לאָז	22	75
פּס־גלייכאָס לאָז	50	75

לאזע	n.	kr.
פּפּאנישלי לאָז צו 20 גולדען	23	50
פּרוססישע לאָז „ 100	130	—
דרעסדע „ 50	68	—
וואלדשטיין־לאָז „ 20	27	50
וויגשיינע־לאָז „ 20	36	50
ווינדישגראָז	126	—
פּאָרנ־לאָז־פּאָרס־לאָז	—	—
פּרעכישע פּרעמיען־אלגעמ.	32	—
וועכסל־פּאפּיערע.		
אונגאריש פּאָרינטענע פּ׳	123	60
דרעסדע „ צו 4׳	96	25
אמס־, מאָנט־, ווענסן שייטר פּ״א	104	50
אונגאריש פּאפּיער־קרעדיט	91	50
אונגאריש גיינזענזאמטענען	101	—
פּעטערסבורגער באנקנאָטען	100	50
וויענער־ווענסעלינגע	101	80
אלגעמיינע	101	30
באנקנאָטען	106	50
קראָאטישע אונד סלאוואָנישע	—	—
אונגאריש אינלענדישע־אלגעמיין	146	25
וויינבערגער־אנלעהען־אלגעמיין	98	20
פּפּאנישע דער אונגאריש־לאָז פּאָרס.		
לוקרעס צו 3½ פּערצענט	101	75
דער אונגאריש־הויפּטשטעדטער באנק צו		
3½ פּערצענט	101	75
דער אונגאריש־אלגעמיינער באנק		
קוקרעס־אנטשיין צו 3½ פּערצ.	100	50
דער אָסטערייך־אונגאריש באנק	98	—
„ „־באנק 1869	98	10
„ „־באנק 5½		

Eigenthümer Wittwe Frau M. Kelb. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest. : 1884. Druck von Sam. Markus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

ניכט דורך איינע פערזאן פערטרעטן זיין ווערד.

* (אין פשעמישל) ערשטאטטעט איין וואכטמייסטער נאמענס גנאיעוויטש איינע אנציינע נעגען מערערע יידישע מיליטאר־לייפראנטען. דאס דיעזע דען שטאאט איף פיעלע הונדערטטויזענדע בעטראגען האטטען. דיא פערהאנדלונג אין דיעזער אנגעלעגענהייט פאנד אם 30־טען נאוועמבער שטאטט. דיא אנקלאגע דעם אונטערשלייפס וואערדע נעגען 29 יודען ערהאבען, דערען פאללשטאנדיגע אינשילד זיך אבער אים לויפ דער 3 טאגיגען שלוספערהאנדלונג קלאר הערויסשטעללטע. דיא אנגעקלאגטען, דורכוועגס אכטבארע פאמיליענפאטער איס דען גאליציאישען שטאדטען יאוואריו, מאישציסקא, גראדעק אונד פשעמישל וואורדען איף זאממטליך פרייגעשפראכען. הינגעגען וואורדע דער פערליים דערישע וואכטמייסטער צו פינפיאהריגער פעסטונגסהאפט פערארורטהיילט. בור ברה ויתפרנו וכו'.

* (אינטערגאנג איינעס פאמסאשערישפעפס.) איס האלוועד, אין ענגלאנד ווירד אונטערם געסטרינגען דאטום איבער איין גרייענהאפטעס אינגליך טעלעגראפירט: דאס דאמפפשיפ „אבארד", וועלכעס ווייטע מיט פאמסאשערען פאן דייער נאך דאטטערדאם (האללאנד) אבגעגאנגען איזט, איזט אונווייט פאן דייער זאממט דען רייזענדען אונטערגעגאנגען. עס וואורדען צוואר גלייך מאנגשאפט מיט רעטטונגסמאהנען איסגעשיקט, איף דעם מעערע ווייטהעטע אבער איין זאלבער שטורם, דאס גיעמאנדגעראטטעט ווערדען קאנטע. ווייא פיעל מענשען אין דען וועללען אהר גראב געפינדען האבען, לאסט זיך נאך ווייט ניכט איינמאל אנגאהרענד פעסטשטעללען.

* (אינגיידין, דיא אורזאכע אינגעס קריעגעס.) צווישען רוסלאנד אונד דעם קאהן (הערשער) פאן כהוואה (אזען) שטעהט איין קריעג בעפאר, דער אללערוואהרשיינליכסטע נאך דאמיט ענדען ווירד, דאס רוסלאנד דאס גאנצע קהאנאט. וועלכעס אבריגענס דייט יאהרען אהנערן אונטער רוססישער אבערהערשאפט שטעהט, אלס רוססישע פראווינץ ערקלערען אונד דען קהאן אבזעטצען ווירד. עס איזט מערקווירדיג, דאס דיא אורזאכע דעס צווייסטעס, דער איבריגענס רוסלאנד זעהר ווייללקאממען איזט, איין יידישעס מאדכען איס טאסקויא איזט. אלס נאמליך דער קהאן פאן כהוואה צור קראנונג דעס צארען אין מאסקויא ברייסעס, דער מעססיאס ווערדע אין דער נאכסטען צייט איינטרעففען; אללע ציכען אונד שטרעבען דעסוועגען זייען פאהנדרען אונד אללע נעמשטרע פאבריישיעס איף זאמففאנג. זא ליעף דען איך אין יערוואלעם דיא קונדע פאן מונד צו מונד. אונד יעדעמאן בעציכנעט דיך אלס דען ערוהנטען קאנג. שאן וואורדע דער נאמע סאבאטאי צעוווי מיט ערהיבסטففאללער שייא אויסגעשפראכען, אונד אללע אינען הינגען מיט פייערינער עריוארטונג אן דייגען בליקען. דוא אללין שיינסט פאן אללדעם ניכטס צו ווייסען, נאך צו אהנען. דא קאם קונדע איף קונדע פאן סמירנא אונד יעדע איינעערגיג בעציכנעטע דיא נאהע דער צייט דעס הייל. — דוא ואנדעטעסט באריך דארשען אונד נעבאעסט מיר נאך איינינער צייט. דוא מוילטהויערע צו ואסטעלן. איך ערפיללטע דייגען בעפעהל. נעהמיגסففאללל וואר אונדער ריזיג. דוא שווייגעסט דארייבער, אונד מיר, דייגעס קנאבען אונד דיינער, נעצעיגטע ניכט, דיך צו בעפראגען. איך פאלגטע דיר שווייגענד. ערففדורך דאס שאנע בערגלאנד וואהר. דאנן דורך דיא איינזאמע וויסטע גנג אונדער ווג. באנגע שווער דורכבעבטען מיך, ווענן ווייר אם מאנע אינבער דאהין צאגען פערן פאן יעדער מענשליכען הויסטע, אונד קיין שאטען אייגעס בוזעס אונס ערקווייקטע, מיינע ציגגע לעבעגיג, אففס נעבעללעט עס פאר מיינען אויגען; מיר וואר, אלס מיסטע איך פאס טהויערע פאללען אין דען גלוהענדען זאנד אונד דארט שטערבען. דיך אבער זאה איך פייא פאן יעדער מענשליכען שוהאבע; דוא ריכטעסט מיר שפייזע אונד טראנק, אהגע זעלבסט עשאס צו גענעסען. דא וואורדע מיר לעבענדיג וואהר, וואס מיר מיינע מוטטער ערففליסטערט, אלס איך ברייטעס, דער מעففאס ווערדע אין דער נאכסטען צייט איינטרעففען; אללע ציכען אונד שטרעבען דעסוועגען זייען פאהנדרען אונד אללע נעמשטרע פאבריישיעס איף דאס דיעזע דען שטאאט אויף פיעלע הונדערטטויזענדע בעטראגען האטטען. דיא פערהאנדלונג אין דיעזער אנגעלעגענהייט פאנד אם 30־טען נאוועמבער שטאטט. דיא אנקלאגע דעם אונטערשלייפס וואורדע נעגען 29 יודען ערהאבען, דערען פאללשטאנדיגע אינשילד זיך אבער אים לויפ דער 3 טאגיגען שלוספערהאנדלונג קלאר הערויסשטעללטע. דיא אנגעקלאגטען, דורכוועגס אכטבארע פאמיליענפאטער איס דען גאליציאישען שטאדטען יאוואריו, מאישציסקא, גראדעק אונד פשעמישל וואורדען איף זאממטליך פרייגעשפראכען. הינגעגען וואורדע דער פערליים דערישע וואכטמייסטער צו פינפיאהריגער פעסטונגסהאפט פערארורטהיילט. בור ברה ויתפרנו וכו'.

* (אינטערגאנג איינעס פאמסאשערישפעפס.) איס האלוועד, אין ענגלאנד ווירד אונטערם געסטרינגען דאטום איבער איין גרייענהאפטעס אינגליך טעלעגראפירט: דאס דאמففשיפ „אבארד", וועלכעס ווייטע מיט פאמסאשערען פאן דייער נאך דאטטערדאם (האללאנד) אבגעגאנגען איזט, איזט אונווייט פאן דייער זאממט דען רייזענדען אונטערגעגאנגען. עס וואורדען צוואר גלייך מאנגשאפט מיט רעטטונגסמאהנען איסגעשיקט, איף דעם מעערע ווייטהעטע אבער איין זאלבער שטורם, דאס גיעמאנדגעראטטעט ווערדען קאנטע. ווייא פיעל מענשען אין דען וועללען אהר גראב געפינדען האבען, לאסט זיך נאך ווייט ניכט איינמאל אנגאהרענד פעסטשטעללען.

* (אינגיידין, דיא אורזאכע אינגעס קריעגעס.) צווישען רוסלאנד אונד דעם קאהן (הערשער) פאן כהוואה (אזען) שטעהט איין קריעג בעפאר, דער אללערוואהרשיינליכסטע נאך דאמיט ענדען ווירד, דאס רוסלאנד דאס גאנצע קהאנאט. וועלכעס אבריגענס דייט יאהרען אהנערן אונטער רוססישער אבערהערשאפט שטעהט, אלס רוססישע פראווינץ ערקלערען אונד דען קהאן אבזעטצען ווירד. עס איזט מערקווירדיג, דאס דיא אורזאכע דעס צווייסטעס, דער איבריגענס רוסלאנד זעהר ווייללקאממען איזט, איין יידישעס מאדכען איס טאסקויא איזט. אלס נאמליך דער קהאן פאן כהוואה צור קראנונג דעס צארען אין מאסקויא

ווייטע, ערבליקטע ער דארט אייגע האנדשוהמאכע, ריין, צו דער דער אזיאטישע פירסט אין הייסער ליעבע ענטבראננטע. דער קהאן ריזטע הים וווא ער אבער דיא ענטדעקקונג מאכטע, דאס ער אהנע דיא שאנע יידין ניכט לעבען קאننע. ער זאנדטע באטען נאך מאסקויא אונד ליעס אים דיא האנד דער שאנען ווערבען. דיעזע ערקלארטע אבער, דאס זיא גור דאנן דיא פיוא דעס קהאנס ווערדען וואללע, ווענן דערזעלבע זיינע איבריגען ווייבער, 83 אן דער צאהל, ווענשיקקען, אונד אהר איינע פיעטעלמיליאן רובעל צוזבערן ווירד. דיא באטען קאننטען דיעס נאטירליך ניכט פערשפעכען אונד קערהרטען אונפעריכטעטער דינגע צו אהרען הערען צוריק. דער קהאן ליעס זיין פאלק צו איינער גראסען בעראטונג צוזאממעזרופען אונד אלס דיא פערטעטער דעס פאלקעס דיא גראסע ליעבעففיין אהרעס הערשערס זאהען, בעמיטלייד־ווטען זיא איהן אונד פערגאטען זעלבסט דיא געמאהלינען אהרעס פירסטען אונד ערטהיילטען דען מיניסטערן דיא פאללמאכט דאס פערלאننטע געלד איסגעצאהלען. דיא שאנע מאסקויערין וואורדע נון מיט קאנינלכעס פאففע אבגעראלט אונד אלס זיא נאך 3־מאנטליכער ריזע דיא גרענצע פאן כהוויא בעטראט, וואורדע זיא צור מאהאמעדאנערין געטففט אונד אלס דיא איינגיג נאففען דעס קאהנס, צור הערשערין דעס לאנדעס געקראנט. דיא נייע קאנינין שען אבער אן אהרען מאנן ניכט גאר פערליעבט צו זיין; דענן זיא ליעס זיך יעדע אנגאהערונג פאן זייטע דעסזעלבען מיט שווערעס גאלדע בעצאהלען. וועלכעס זיא דאנן צור זיכערשטעללונג איממער נאך מאסקויא שففען ליעס. דאס גאלד מיסטע אבער פאס פאלקע ערפעסט ווערדען אונד דיעזעס וואר פאן דייגער נייען קאننין דורכאוס ניכט זא ענטצוקט, וווא דער קהאן. איממער אונערטגאליכער וואורדען דיא ערפفففففف

אויס דעם פאַרלאַמענטע.

ריא קראַאַטישע אנגעלעגענהייט.

דיא שפּעציאַל־דעבאַטע דעם באַדישעס וואָרדע געסטערן פאַרגעזעטצט, ביא דער פאַסט „פערוואַלטונגס־אויסגאַבען קראַאַציענס־לאַוויגענס" וועלכע מיט 3,811,408 גולדען פעסטגעשטעלט וואָרדען, קאַמען דיא אונגאַרישע־זינדלעכען אויסבריכע אין קראַאַציען צור שפּראַכע, אונד דיעזע ערלעגטען איינע זעהר העפטיגע דעבאַטע. דיא איסערסטלינקען שפּראַכען ראַכעשניעבענע פאַן קראַאַציען אונד אלס קאַלאַמאַן טיהאַל גאַר ערוואַהנטע, האַט דער פינאַנצמיניסטער זעלבסט אנגעגרעגט האַבע, דאַס דיא אונגאַרישע פאַהנע איף דעם פינאַנצגעבידע אין עסעסע נכט איסגעשטעקט וועדע, דא בראַך אין וואַהרע שטורם איס. אַן דעם זיך איך דער פיהרער דער גמעמאַסיגטען אפּפּאָזיציאָן גראַף אַפּאַני זעהר לעבהאַפט בעטהיליגטע. דער מיניסטער־פּראַזידענט ערוואַכטע אינדרינגלך דאַס הייז. דיא קראַאַטישע אנגעלעגענהייט זולנג צו לאַסען נאַכדעם דיא זאַכען אין קראַאַציען איינע וועניגע צום בעסערען גענאַמען האַבען, וואַהרענד דיעזע ערבישטערטע איסבריכע נייע נאַהרונג צו אויזוהען געבען קאַנגטען; דער פינאַנצמיניסטער גראַף סאַפּאַרי אבער ערקלאַרטע, דאַס איך דען קראַאַטישען פינאַנצ־געבידען דיא אונגאַרישע פאַהנע גאַך ניע איסגעשטעקט וואַר, אונד ער וואָלטע נכט. דאַס מאַן גערעדע אין אינער צייט. וויא דאַס פאַלק צו אינזוהען גענייגט איזט, דאַס־זעלבע דורך אינע נייע אינפאָרמירונג נאַך מעהר געגען אונגאַרן רייצע. דיא אנדוכט טיפאַ'ס אונדס אפּפּאַרס טהיילטע דיעסמאַל איף דער האַבגאַבעטעע פון דער דער איסערסטלינקען, האַנגער אראַני (נאַכמישאַנ לענגטע אראַני אין פאַלגע דיעזער מיניגנס פערשיעדענהייט זיינע שטעללע אלס פּראַזידענט דיעזער פאַרטיי גיעבען. איף דרונגענדעס ביטטען דער פאַרטיי אַצאַ ער יעדאַך זיינע אבדאַנקונג צוריק.) דער דעבאַטטע פערלויפע דיא רעדע דעס אנטיסעמיטען גייא ראַין אינען הייטיגען אַנשיריטן, דער בעריפטעטע, דאַס אַן דען וויידען אין קראַאַציען — דיא יודען שולד זיין.

מיניסטער־פּרעזאַידענט איינדער פלוכט.

ביא דער פאַסט „דיסקאַזיציאָנס־פאַנד" (איינע סוממע, וועלכע דיא רעגיערונג נאַך אהרעם גוטדינקען פיר אהרע פאַליטישען צוועקקע פערוענדען דאַרף) ערקלאַרטע גייא אַנאַדי אונטער דעם שאַללענדען גלעאַכטער דעם הייזעס דאַס דיא רעגיערונג גענוג געלד פאַן דען יודען בע־

פאָלליעטאָן.

דיא אָפּפער דער ראַבאַלא.

היסטאָרישער ראָמאַן איס דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(78־טע פאָרטזעטצונג.)

„וואָהל," פערזעטצט דער יינגלינג מיט איינעם פאַלסמעגדען בליק אויף דען מאַנן, „דיא ראַטער האַבען מצרים, עבענזאָ וויא דאַס דייך יעהודאַס פערוויסעס; דיא האַבען דען טעפּעל אינזערעס נאַשטעס צערבראָכען, נאַנען זא וויא דיא נאַשען הייזער דער עגיפּטישען נאַשטער. אבער איף דיא טעפּעל דער ראַטער זינד צערשטאָרט וואָרדען אונד אנדערע פאָלקער האַבען ראַם אין בעדטיג גענאַמען, נון אבער קאַמטט דער אינזערשיעדר, דען איך מיינע, צוויי־שען אויהנען אונד דען יודען. עס ניכט קיינע עגיפּטער מעהר, עס ניכט קיינע ראַטער מעהר; אבער יודען לעבען איבעראַלל איף דער גאַנצען ערדע, אונד עס בעדאַרף נור דעם רעכטען הויטען, אום דיא פערשטרייטען שאַפע צו זאַמטעלן אין דער הערדע. דיא ער איהנען ערבוטט. איטס אונד אוירס, דיא הייסטאָפּפער דער עגיפּטער זינד ניכט מעהר אונד דער מאַנטיג „פּשיעס מיט אַללען אנדערן ראַטטשען נאַשטען זינד פאַם טראָגע גשטאָרבען, אבער דער אוראַלטע נאַשט איזראַעלס לעבטט נאָך אונד זיינד פאַרשלעבען אין אַללע צייטן, אונד זיין איטסרוואַהלטעס פאָלק, דאַס ער געשטראַפט, צור רעכטען צייט ווידער צו ערען בריינגען אונד ערהענען איבער אַללע אנדערען פאָלקער דער ערדע. דיא זיינער אונד מיינער אונזערער פאַטער זינד גיעדענקשטעטט פאַן דער האַנד דעס דריימאַל־ווילען נאַשטעס אונד איהר שווינג איזט אין דען זיינדען

צערשטייט. לעבען אונד האַפּפנונג איזט איהנען אבגעבלוהט וויא וואַרען נכטס, אַלס דאַס שווערע נאַשטעס, זיין פערזירטעס פאָלק בלוטיג צו שלאַגען. אבער נאָך לעבט אבראַהאַם יצחק אונד יעקבדעלם אין אינער נאַשען האַפּפנונג, דאַס דיא פערהייסענען, דיא אונזערן פאַטערן געוואָרדען, אין אונס אין ערפיללונג גיהען זאָללען. אונד דיר לעבען דעם זעלבען גלויבענס, דאַס ער, דער דאַס שווערע יצחק אונד דיא פלאַגע אייגער מוזיגקייטהרינגען וואַנדע, אונס אויף דען פערהייסענען ארצט זענדען וויירד, דער דיא וואַנדרען הייל אונד דיא פלאַגע אין וואַנגע פערוואַנדלע. וואס דיר דיעזע צערבראָכענען קאַנגסהייזער ענטפּעגנען נעגען דען הערליכען קאַנג אויזראַעלס. דער דא קאַמטען וויירד אין שטאַללעדער שאַנהייט, דאַס שווערע דעם וועגס אין זיינער האַנד! ער וויירד זיך אין פּראַכטיגע קאַנגסהויז בוינען וויא דאַווידד אייגען טעפּעל אויף מאָריא אונד אייגע פעסטע בורג אויף ציאָן."

„קנאַבע, איך שטייגע איבער דיא בערעדזאַמקייט דייגעס מוטיגען! טייפּט עס דאָך פאַן דייגען ליפּפּען, וויא האַנג דער ביגען פאַם ליבאַנאָן, אונד דער פייכט גלאַנץ דייגעס אייגעס שטראַהס איבער פאַן בעגייסטערונג אונד פאַללט אויף דייגע האַנד, וויא דער טריטע דאַס הערצאַן. איך הערע דייגע מוטטער אויס דיר רעדען, רובען דיא ביטטמאַטטיגע ערגיפּפּען. וואס איזט'ס, דאַס דיך אַלזאָ בעוועגט, מיין זאָהן?"

„דיא נעוויסהייט, דאַס זיך אינס דער ערהאַבענע קאַנג פאַן ציאָן, דער אונאַוויסשפּרעכליך גלייכען, דער זיך אונס זא לאַנגע פערבאָרגען, גון גלאַנצענד עגטהילען וויירד אין בליהענדער פּראַכט אונד הערליכקייט; דאַס ער קאָממט. דאַנן אינטערשטעצט וויא נור פערוירדעט שאַללעכע פּרטונגען, וועסהאַלב ער דער רעגע ערזונג קיינען קריעצער וואַטרט. יעטצט ערהאַב זיך אינגאַטין זימאַגדי, אים קאַלאַמאַן טיסא הערבאַציראַנ־נערן. פלאַטצליך אבער בענאַנן ער: „דער קולטס־מיניסטער, דען איך וועדערהאַלט אנגעריפּפען האַבע."

„וויטער קאַם ער אבער נכט. טרע־פּאַרט ערהאַב זיך ראַש, גרימטע פינגדלוך זימאַגדי אונד אילטע אינטער שטרמשער הישערקייט דעם הייזעס אים דעם זאַאַל. זימאַגדי שטאַנד וויא אב־גענאַגטען דא אינד זעטצטע זיך מיט דער דראַהונג נעדער. איך וועדע נאָך שפּרעכען וועגן זיין (טרעפּאַטס) באַרשעט פערהאַנדעלט וועדען וויירד דאַס גולבסטער וואַלבסט אנגעריגט האַבע, דאַס דיא אונגאַרישע פאַהנע איף דעם פינאַנצגעבידע אין עסעסע נכט איסגעשטעקט וועדע, דא בראַך אין וואַהרע שטורם איס. אַן דעם זיך איך דער פיהרער דער גמעמאַסיגטען אפּפּאָזיציאָן גראַף אַפּאַני זעהר לעבהאַפט בעטהיליגטע. דער מיניסטער־פּראַזידענט ערוואַכטע אינדרינגלך דאַס הייז. דיא קראַאַטישע אנגעלעגענהייט זולנג צו לאַסען נאַכדעם דיא זאַכען אין קראַאַציען איינע וועניגע צום בעסערען גענאַמען האַבען, וואַהרענד דיעזע ערבישטערטע איסבריכע נייע נאַהרונג צו אויזוהען געבען קאַנגטען; דער פינאַנצמיניסטער גראַף סאַפּאַרי אבער ערקלאַרטע, דאַס איך דען קראַאַטישען פינאַנצ־געבידען דיא אונגאַרישע פאַהנע גאַך ניע איסגעשטעקט וואַר, אונד ער וואָלטע נכט. דאַס מאַן גערעדע אין אינער צייט. וויא דאַס פאַלק צו אינזוהען גענייגט איזט, דאַס־זעלבע דורך אינע נייע אינפאָרמירונג נאַך מעהר געגען אונגאַרן רייצע. דיא אנדוכט טיפאַ'ס אונדס אפּפּאַרס טהיילטע דיעסמאַל איף דער האַבגאַבעטעע פון דער דער איסערסטלינקען. האַנגער אראַני (נאַכמישאַנ לענגטע אראַני אין פאַלגע דיעזער מיניגנס פערשיעדענהייט זיינע שטעללע אלס פּראַזידענט דיעזער פאַרטיי גיעבען. איף דרונגענדעס ביטטען דער פאַרטיי אַצאַ ער יעדאַך זיינע אבדאַנקונג צוריק.) דער דעבאַטטע פערליעף דיא רעדע דעס אנטיסעמיטען גייא ראַין אינען הייטיגען אַנשיריטן, דער בעריפטעטע, דאַס אַן דען וויירדען אין קראַאַציען — דיא יודען שולד זיין.

מיניסטער־פּרעזאַידענט איינדער פלוכט.

ביא דער פאַסט „דיסקאַזיציאָנס־פאַנד" (איינע סוממע, וועלכע דיא רעגיערונג נאַך אהרעם גוטדינקען פיר אהרע פאַליטישען צוועקקע פערוענדען דאַרף) ערקלאַרטע גייא אַנאַדי אונטער דעם שאַללענדען גלעאַכטער דעם הייזעס דאַס דיא רעגיערונג גענוג געלד פאַן דען יודען בע־

אינצוזעהען וויירד אין דיא צערבראָכענע בורג נאַשטעס אונד וויא אייפּפּיגען וויירד מיט נאַשטליכער קראַאַפט; דאַס דיא מאַנע דער פערזיללונג אללער וויסאַנונגען נעקאַמען מען זינד אונד דאַס מוילטהיער שאַן נעגאַשטעלט שטעהט, דעס נאַשטליכען יישעס וואַרטענד, איף וועלכעס ער איינצעלנען ווייד אין דא שטאַרב נאַשטעס, אום זיינען קאָנגס־שטוהל צו בעשטיגען אונד דאַס פאָלק אויזראַעל צו פערזאַמטען אין דיא שוטען זיינעס טהראָנעס. שאַן קנאַפּפּעס דיא אַללמע, דיא מאַן איף זיינען וועג שטייגען וויירד, וועגען ער איינגעהעט אין יערזואַלעם. אונד נעפאַרבט זינד שאַן דיא פּריזומאַנטעל, דיא מאַן איף זיינען וועג בעריי־טען וויירד, בעריטעט זינד דיא נאַדען אונד נעפּרעסט דאַס אַל, וואָהנט מאַן איהן וואַלבען וויירד."

„וובען! וובען, וואס פּרינכסט דוא! זיעהע צו, דאַס דייגע מוטטער דיך נכט נעטרייט. מיהרמאַל לעבטט שטעט אין הייליגען מעפּסאַסטייטען."

„נכט פאַן איהר האַבע איך, וואס מיין הערץ דיר נעגענאיבער אייסטשראַם. האַנגעזיאַלטיגער הערר אונד מייסטער. מיר זעלבסט האַט עס נאַשט נעאַפּפּעזבאַרט אין אייגער הערשיגונג ערשיגונג."

„דער הערר טהוט זיך קונד דען שוואַבען אונד דע־דעס דורך דען מונד דער אינסינדיגען, דער נאַשט דעס הערען וויא נעפּרייזען! זאָג אַן, מיין קנאַבע, וועלך איינע נעיכט דיך בעגלוקטע?"

„שאַן אין יערזואַלעם, עה דוא נאָך באַריך נאָך סמיגא ונדעשעסט, וואַרד מיר דיא קונדע פאַן מיינען מוט־שלעגען אונד פּריינדען, אין נאַנען נאַטאַליען בין נאָך פער־יען דען האַבע זיך פלאַטצליך דאַס נעיכט פער־

דעס אין אבראַהאַם איינשטימיג נעוואָהלט וואָרדע, דען וועג. אין דען מוטטאַנסשטיגדען דראַנג איינע שרייענדע אונד פלוכענדע מענגע אין דאַס וואַהללאַקאַל. פאַרדערטען שטיממרעכט פיר זיך אונד דראַנגטען דיא שטיממבערעכטיגטען צוריק. זא קאַם עס, דאַס 123 וואָהלער נכט שטיממען קאַנגטען אָדער זיך נכט צו שטיממען קאַנגטען דיא מאַיאָרטאָט טשאַטאַרס נכט מעהר אלס 17 שטיממען בעקרוג, זא ווירד, וועגן מאַן דיא אין דער איסאַבונג איהרעס שטיממרעכטעס געהיי־דערטען אנהאַנגער ווישס הינצירעבענעס, טשאַ־טאַרס מאַיאָרטאָט עור מיגאָרטאָט. אין אַנבעטראַכט דיעזער אומ־שטאַנדע קאַנן דיא טשאַנגראַ־דער אבגעאַרדנעטען גוואַהל נכט אלס דער ווילללע דער מאַיאָרי־טאָט בעטראַכטעט ווערדען אונד דיא גערכטסקאַממיססאַין דעס אבגעאַרדנעטען הויזעס ערקלאַר־טע אין פאָלגע דעסען דיא וואַהל זיגמונד טשאַטאַרס אלס נכטיג. וועגען דער אינגעזעטצליכקייטען, דיא ביא דער וואַהל פאַרגעקאַממען זינד, ווירד זיך טשאַטאַר אונד זיינע קאַרטעשע פאַר דעס קרימי־נאַלגערכטע צו פעסאַנטוואָרטען האַבען. דיא קאַסטען דער אינטערזוכונג מיס צור האַלפטע (232 גולדען) עבענפאַללס טשאַטער טראַגען.

„(צום פערטרעטער דער אונגאַרישען יודענהייט אים אבער הויזע) ווירד — וויא דאַס אין נאַפּוואַדיין ערשיגענדע „סאַבאַדשאַנ" מעלדעט — דר' אלעק־סאַנדער קאַהוט, ראַבבינער דער נאַפּוואַר־דיינער פאַרטשעטשעגעמיינדע ערגאַנגט וועדען אונזערער אינפאָרמאַציאָן נעמאַס — אונד דיעזע אזט וועגעסטעגס זא גוט, וויא דיא דעס „סאַבאַד־שאַנ" — ווירד דיא רעגיערונג אבערהויפּט קיינגען ראַבבינער ערגעגען, אירשיינגליך מאַנ דיעזע אבזוכט בעשטאַנ דען האַבען אונד דער בעטרעפּפּענדע פאַראַנראַ־לטעטע איך אין דיעזעס זיינע. . . . . „אין ווישעס קורבענעיפּפּ . . . . . " אלזאָ אין ראַבבי־נער: דער מיניסטערפּראַזידענט לעס יעדאָך דיעזע פאַסטונג אומגעדען . . . . . אין נייסטליכעס (ראַבבינער) אדער יעלטליכעס (פאַרטשעדער) אבערהויפּט איינער ווישען געמיינדע. . . . . " זא לוישטע יעטצט דיא פאַסטונג. דאַטטע דער מיניס־טערפּראַזידענט בים ראַבבינער בלייבען וואָללען, זא האַטטע ער דיעזע אנדערונג נכט נאַטטוויינדיג געהאַבט. איבערגענס נעכען ווייר אונס נאָך אומער דער האַפּפּנונג הין, דאַס דיא אונגאַרישע ווענהיט

פאָלליעטאָן.

דיא אָפּפער דער ראַבאַלא.

היסטאָרישער ראָמאַן איס דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(78־טע פאָרטזעטצונג.)

„וואָהל," פערזעטצט דער יינגלינג מיט איינעם פאַלסמעגדען בליק אויף דען מאַנן, „דיא ראַטער האַבען מצרים, עבענזאָ וויא דאַס דייך יעהודאַס פערוויסעס; דיא האַבען דען טעפּעל אינזערעס נאַשטעס צערבראָכען, נאַנען זא וויא דיא נאַשען הייזער דער עגיפּטישען נאַשטער. אבער איף דיא טעפּעל דער ראַטער זינד צערשטאָרט וואָרדען אונד אנדערע פאָלקער האַבען ראַם אין בעדטיג גענאַמען, נון אבער קאַמטט דער אינזערשיעדר, דען איך מיינע, צוויי־שען אויהנען אונד דען יודען. עס ניכט קיינע עגיפּטער מעהר, עס ניכט קיינע ראַטער מעהר; אבער יודען לעבען איבעראַלל איף דער גאַנצען ערדע, אונד עס בעדאַרף נור דעם רעכטען הויטען, אום דיא פערשטרייטען שאַפע צו זאַמטעלן אין דער הערדע. דיא ער איהנען ערבוטט. איטס אונד אוירס, דיא הייסטאָפּפער דער עגיפּטער זינד נכט מעהר אונד דער מאַנטיג „פּשיעס מיט אַללען אנדערן ראַטטשען נאַשטען זינד פאַם טראָגע גשטאָרבען, אבער דער אוראַלטע נאַשט איזראַעלס לעבטט נאָך אונד ווירד פאַרשלעבען אין אַללע צייטן, אונד זיין איטסרוואַהלטעס פאָלק, דאַס ער געשטראַפט, צור רעכטען צייט ווידער צו ערען בריינגען אונד ערהענען איבער אַללע אנדערען פאָל־קער דער ערדע. דיא זיינער אונד מיינער אונזערער פאַטער זינד גיעדענקשטעטט פאַן דער האַנד דעס דריימאַל־ווילען נאַשטעס אונד איהר שווינג איזט אין דען זינדען ו